

ECN 120 – definisjoner kap. 6 (med kommentarer)

[Y.xx] til høyre for hver definisjon viser til likningsnr. i kap Y. Mangler [Y.xx] er definisjonen ikke omtalt i kap. Y. På eksamen bruker vi terminologien/symbolbruken til Steigum (==> tidligere eksamensoppgaver ikke alltid direkte overførbare til dagens kurs basert på Steigum)

Noen sentrale begrep

Likevektslønn

Den (real)lønna som gjør tilbud (timeverk, månedsverk, årsverk) og etterspørsel (samme ... verk) av arbeidskraft lik: $T(w^*) = E(w^*) \Rightarrow w^*$ er likevektslønna.

Likevektslønna w^* = arbeidsproduktivitet (= produksjonsverdi / (mengde arb.innsats)).

Merknad: i basismodellen (lønn fastsettes av tilbud av og etterspørsel etter arbeidskraft) finnes det ikke arbeidsløyse fordi alle som er villige til å jobbe for likevektslønna w^* har jobb.

Friksjonell arbeidsløyse

ledighet pga. av flytting (tar tid å få seg jobb). Spes. aktuelt når den ene parten i et parforhold får høgt lønna arbeid på et sted så langt fra felles bopel at begge velger å flytte, og den andre parten blir gående ledig ei viss tid.

Strukturell arbeidsløyse

Manglende samsvar mellom den kompetansen arbeidsgiverne etterspør og den kompetansen arbeidstakerne innehar (tilbyr).

Merknad: ofte langvarig arbeidsløyse fordi det tar tid for de som er ledige å skaffe seg ønska kompetanse ==> den mest alvorlige forma for arbeidsløyse.

Tariffavtale

Kollektiv avtale mellom representanter for arbeidsgiverne (arbeidsgiverorg. f.eks. NHO eller arbeidsgivere som ansetter mange, f.eks. Staten eller Kommunenes sentralforbund) og representanter for arbeidstakerne (fagforeninger f.eks. LO, YS eller Akademikerne). Omfatter arbeidsforhold (arbeidstid, skiftordninger osv.) og pensjon.

Merknad: Innholdet i tariffavtaler er også regulert av arbeidsmiljølovgivning.

Tarifflønn

Avtalt kollektiv (felles) lønn mellom representanter for arbeidsgiverne og representanter for arbeidstakerne i ulike sektorer.

Merknad: Tarifflønna fungerer som ei minstelønn ved at de som har tariffavtale ikke kan ha lågere lønn enn tarifflønna.

Frontfagsmodellen

Konkurransesatt sektor(er) forhandler om lønn og arbeidsforhold **før** skjerna sektor(er) (= sektorer som ikke møter konkurranse fra utlandet). Begrunnelse for modellen: Viss skjerna sektor hadde forhandla først, så kunne det føre til for sterk lønnsvekst for konkurransesatt sektor (som skal konkurrere kostnadmessig med utenlandske bedrifter/leverandører).

Phillipskurven

Empirisk estimert sammenheng mellom inflasjon og ledighetsrate (se fig. 6.24, s. 331). Litt forenkla: ved å velge høg inflasjon kan man redusere arbeidsløysa.

Merknad 1: Phillipskurven er omstridt, spesielt etter at tidligere estimerte Phillipskurver ikke var i stand til å forklare sammenheng mellom inflasjon og ledighet seint på 70-tallet – en periode med både høg arbeidsløysa (**stagnasjon** i økonomien) og høg **inflasjon** ==> nytt begrep **stagflasjon**.

Merknad 2: Phillipskurven utover det som står ovafor, er ikke eksamenspensum (også omtalt i sentrale begrep/definisjoner for kap 4-5).